

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

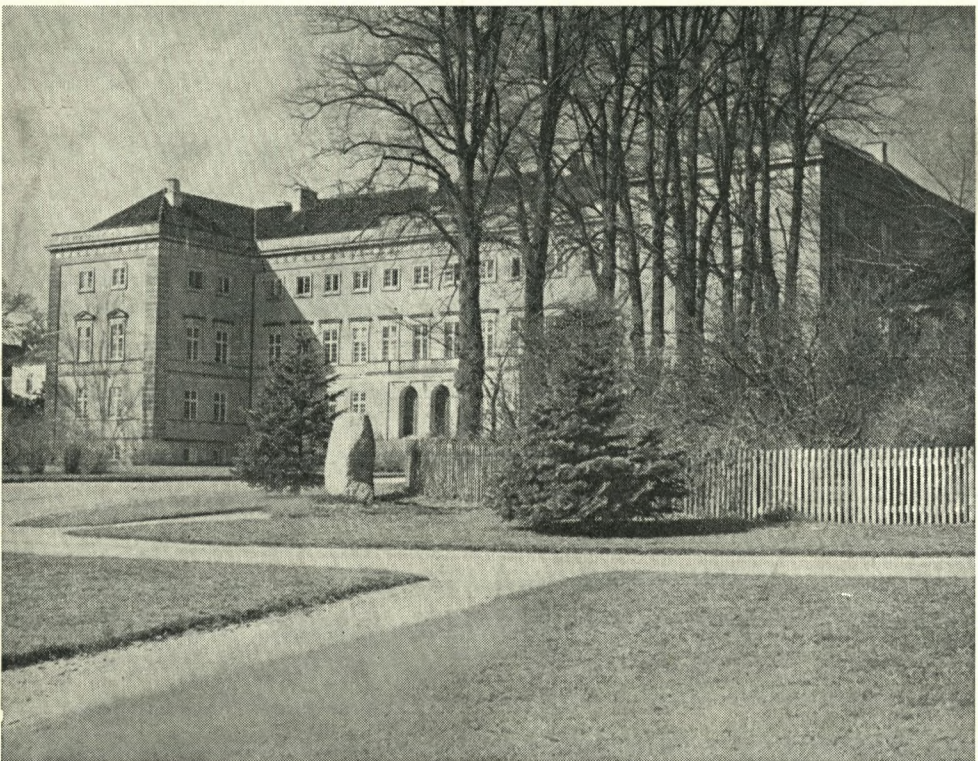
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Soranerbladet

NR. 8 AUGUST 1971 56. ÅRGANG

Fot.: Hagen Hasselbalch

MÅNEDSSKRIFT FOR SORANSK SAMFUND

SPAREKASSEN

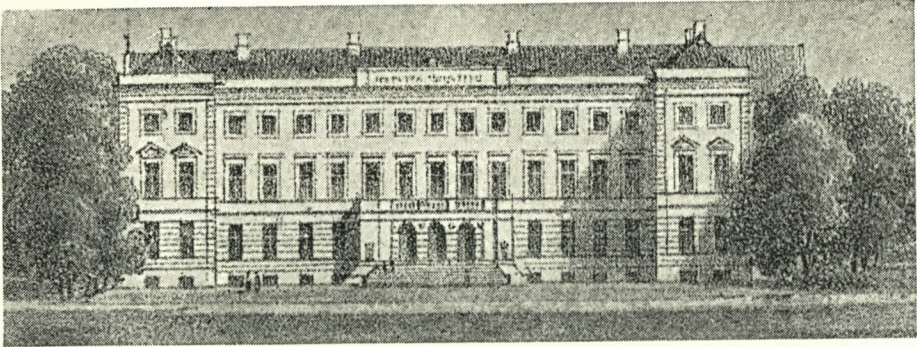
sks

København-Sjælland

Mere end 250 afdelinger i København og på Sjælland

**Mere øl.
Mere smag.
Mere stemning.**

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

AUGUST

56. ÅRGANG

NUMMER 8

Vejplaner, der må chokere gamle soranere.

Firesporet bitvej over »Filosofgangen«.

Af redaktør Tage Christiansen. S. 1920

Der er en ganske bestemt lyd fra Sorø sø og skove, som vist ikke kendes andre steder. Blandt andet på grund af Sorø's ganske særlige stilhed. Det er den mærkeligt rungende lyd, når isen på søen en vinterdag knækker med en lang revne og klangen forstærkes af skovkransen – og når op i klasseværelserne som det første bud om at et forår er på vej.

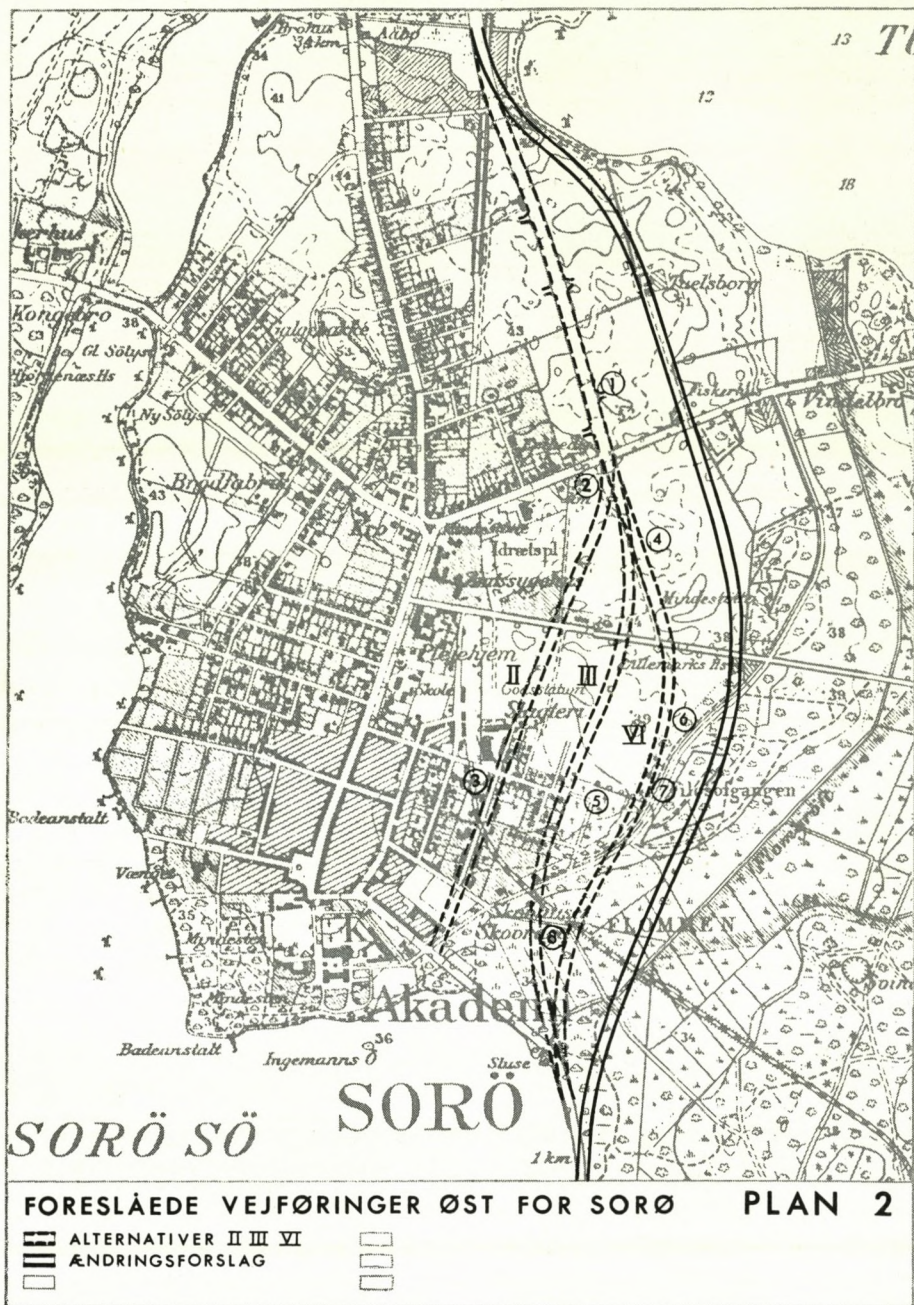
Skov-rammen er bedre husket, nu og da som noget knugende omkring en lukket tilværelse, i grøn frodighed. Men stadig præget af stilheden.

Sorø's forskellige skovpartier har haft deres særlige tilhængere. Nogle gik helst søen rundt, nogle tog til Suserup, vi foretrak i sin tid gamle Stines hus ved Tuel sø. Fælles for alle og på alle

årstider har gennem årene »Filosofgangen« og Flommen siddet nagelfaste i erindringen om Sorø og Sorø's stilhed.

Nu er disse områder i så alvorlig fare, at det må ryste enhver gammel soraner. Og ind i stilheden er – foreløbig på papiret – lagt en firesporet vej fra Banevej over Mølledege, Filosofgang og Fægang til hovedvej 1, hævet, så den kan skære disse helligdomme på broer – og altså med støj, der kan beherske by og skov.

Vor tids diktatoriske tendenser kendes bedst fra anlæg af elmaster og i nogen grad ved anlæg af motorveje. Over for elmaster hjælper hverken naturfredning eller det tavse flertal. Ved vejanlæg synes der at være en stigende tendens til at vise hensyn, og naturligvis gælder det særligt de mindre veje. Men der er for gamle soranere – og andre, for hvem de bynære skovpartier betyder noget særligt, al mulig grund til bekymring.

De stiplede linier angiver de tre alternativer. De fast optrukne linier er ændringsforslaget.

Vejmulighederne, sådan som de er angivet i plan 2 i Sorø byplanstatus 1969.

Gamle soranere, der i det sidste halve hundrede år jævnligt har besøgt Sorø og navnlig holdt sig til Storgade og Akademiets omgivelser, har kunnet føle en egen fred i hjertet ved hver gang at finde alt næsten uforandret. Sådan er man jo. Men Sorø er alligevel blevet større.

Da i sin tid Sor-øen blev valgt som byggeplads for et kloster, havde den i rigt mål det, man søgte som forudsætning for placering af et klosteranlæg: den fredfyldte, smukke beliggenhed, fiskevandet, skoven og fortrinlige muligheder for beskyttelse – og en kanal mellem Tuel sø og Sorø sø kunne drive vandmøllen. Det var en hel by, der i 1140'erne blev grundlagt inden for klostermurene, og som den slægtsstolte Absalon videre udbyggede.

Sorø by voksede op uden for murene, dengang som i dag i glans af det – med tiden ændrede – der lå inden for Klosterporten.

Filosofgangen hørte først og fremmest med til miljøet omkring kloster og akademi. Den eksisterede allerede på Absalons tid. Den var dengang »Møllevvej«. For soranere blev den yndlingsvej frem for nogen. Om en af skaren, Frederik III som prins, fortælles, at under en spadseretur her faldt en egekvist ned over hans hoved og dannede som en kongekrone. Hans ældre bror var dengang tronfølger, men det gik som varslet i Filosofgangen. Sorø-professoren og digteren C. F. Wadskiær brugte hændelsen eller sagnet i et digt: »Da faldt et egeblad ned på det hoved, der siden kronen i Danmark nød«. Også uden kongekrone og egeløv har vist enhver sine minder fra Filosofgangen.

Og vil betragte det som helligbrøde at forgribe sig på Filosofgangen og skov og eng omkring den.

Ganske nøgternt er der sket det, at for det første har Sorø trods sin tilsyneladende uforanderlighed sprængt rammerne. Lukket delvist af sø og skov har de store udvidelser måttet presses nordpå til Pedersborg og sydpå til Frederiksberg. Storgade har aldrig været beregnet på den stærkt stigende lokale forbindelsestrafik. Men der er også sket det, at der syd for Sorø er etableret Tystrup-Bavelse Naturpark, og at Zoologiske Have har købt landejendomme i tilknytning hertil. Endnu er den store udflugtstrafik til Naturparken ikke begyndt, men bl. a. er en stort anlagt Friluftsgård ved Hørhaven ved Tystrup sø på trapperne. Kort sagt: ud over den meget påtrængende mangel på en gennemkørselsvej i selve byen, vil der i løbet af meget kort tid være et meget stærkt behov for en aflastning af bytrafikken ved en omfartsvej i tilknytning til den kommende Vestmotorvej nord om Tuel sø og Pedersborg.

I 1962 indsendte Sorø byråd til boligministeriet en dispositionsplan for Sorø kommune. Der er sket en del siden, bl. a. planlægningen af motorvejen og sammenlægning af Sorø, Pedersborg, Lynge-Broby og Bromme kommuner – og Sorø kommunes erhvervelse af et 17 ha ubebygget område mellem Ringstedvejen og Fægangen. I marts 1969 forelå fra byplanudvalget en ny »arbejdsrapport«.

Byrådet har indstillet, at tre løsningsmuligheder til aflastning af bytrafikken vurderes og går ind for en omfartsvej i en

Navnebøgen på Flomstien

ÅRSFESTEN

*Soransk Samfunds
årsfest
afholdes i Sorø
lørdag den 16. oktober 1971.*

Enkeltheder om festen, om tilmelding m. v. meddeles som sædvanlig i Soranerbladets september-nummer, men vi beder alle interesserede om allerede nu at notere datoen - altså på gensyn den 16. oktober.

Fra Filosofgangen

S-kurve fra Pedersborg øst om Sorø's industricenter til vinkelret skæring af Fægangen og videre gennem skoven over Mølleediget og Filosofgangen til Banevejen, evt. på bro over Fægangen, Mølleediget og Filosofgangen, så det bliver en i terrænet højt liggende fire-sporet bilvej.

Om den fremtidige centerbebyggelse siges betryggende, at »under alle omstændigheder må bebyggelsens omfang og udformning tilpasses det værdifulde bymiljø, som findes i Sorø. Det vil således være tvivlsomt, om f. eks. supermarkeder med tilhørende parkeringspladser kan indpasses i det nuværende centerområde på en rimelig måde«.

Detaljer i gadeplaner er der ikke anledning til her at komme ind på, men der kunne tænkes den mulighed,

at en af parallelgaderne til Storgade føres igennem til Ringstedvejen nær Alberti-støtten, så der kan skabes ensrettet bytrafik.

Men hvorfor omfartsvejen skal ind over Filosofgangen, vil vel de færreste gamle soranere forstå!

Navnlig da der er andre muligheder, som man fra anden side vil gå ind for.

De tre afgørende faktorer er aflastning af Storegade, den nye vestmotorvej som en stærkt benyttet trafikåre og den kommende store biltrafik til udflugtsmål syd for Sorø.

Så vidt vides er Sorø-udfletningen fra motorvejen ikke låst fast ved Pedersborg. Der skulle være gode muligheder for at rykke den lidt længere vestpå, så omfartsvejen forbi Sorø kunne løbe vest om Pedersborg sø, vest

om Ankershus og på en strækning følge Parnasvejen og Borød-vejen til Skelskørvejen ved Lyng-Eskildstrup. Så er man både ved Zoologisk Haves område ved Kongskilde og ved Tystrup sø.

Endvidere kunne der fra Lyng-Eskildstrup laves en omfartsvej øst om Sorø gennem Alsted skov nordpå til Ringstedvejen, hovedvej 1. Trafikken fra og til København kunne mellem denne omfartsvej og Ringsted følge den gamle hovedvej – hvis man ikke, som der også har været tanker fremme om, ville føre forbindelsen videre langs vestsiden af Tuel sø til motorvejens udfletning.

Det er før sket, at gamle soranere er vågnet til dåd, når steder af mere end almindelig fredningsværdi har været i fare. Den største aktion var gamle soraneres køb i sin tid af Holbergs Tersløsegård for at redde den. Her bliver næppe tale om noget køb. Og her er ikke tale om at standse visse foranstaltninger, som udviklingen har nødvendiggjort. Her drejer det sig om at gøre indflydelse gældende, hvor der er mulighed for det, for at undgå den løsning af problemerne, at en vej med stor biltrafik og megen larm bryder ind gennem de mest minderige af Sorø's fredfyldte skovpartier.

Soranerfrokosten

5. aug. 1971

Det gode sommervejr holdt sig jo, så det er nok det, vi må give skylden for,

at der kun mødte 14 mand op, fra årgangene 1902-40, – på trods af just sådant vejrs tørstfremkaldende egen-skaber. Til gengæld var vi alle meget afslappede og sommerlige; Clausen med ferieoverskæg og Saxtorph i safar jakke.

Da vi drak skolens skål (i snaps!), bemærkedes det straks, at det skete uden hurra-råb. *Jonas Bruun* tilstod senere, at det var en bevidst »forglem-melse«, først og fremmest fordi ordet egentlig er et hunnisk krigshyl og betyder »slå ihjel« – og det synes han nu, er et sært ønske ved den slags lejligheder. Nå, nemesis kom jo efter ham, for Kindt fandt i sin sædvanlige, (denne gang selv-) ironiske form anledning til at udbringe et leve for formanden, fordi han havde haft mod til at påtage sig at »lede denne bande«. Bruun understregede, at det så sandelig ikke var på grund af manglende kærlighed til Sorø, at hurra'et var blevet glemt, men fordi han »ikke har så forfærdelig meget tilovers for, hvad man gør rent vanemæssigt«, så hellere lidt sjældnere og til gengæld mere spontant. Han regnede tværtimod Sorø for et sted, hvor han havde været tryk og glad, og hvor han havde levet lykkeligt og harmonisk. Han vendte gerne tilbage til Sorø og den tid, og en af de bedste måder man kunne gøre det på, var disse sammenkomster.

Men så ønskede han at pege på, at nu var det første nummer af Soranerbladet under den ny redaktør *Fog-Pedersen* kommet; men selvfølgelig var den første artikel en varm tak til Schjærff. De mange års arbejde med bladet har spillet en meget stor rolle

for Schjærff, som da også har indvilget i at deltage i den ny redaktionskomité og stadig vil skrive i bladet. Den »nye mand« Fog-Petersen blev også budt velkommen og takket (det er vist tredje gang!). Bruun håbede, at der måtte komme et nyt sus, men også at man kunne løse den ubeskriveligt svære opgave at finde den rigtige tone over for et emne, som vi alle holder af. *Mackeprang* tog dette stikord op og bad Fog-Petersen, om at vi måtte få noget mere at vide om, hvad der skete i Sorø's teaterforestillinger, koncerter o. l. Lige-dan efterlyste han, hvorledes det gik med Wads arbejde med at udsætte Hammerichs kantate for klaver. *Saxtorph* bad redaktøren om lidt flere annonceringer, f. eks. af sportskampe, koncerter o.s.v., hvad hver enkelt lyst nu måtte være, så man på forhånd kunne være orienteret og måske få en særlig anledning til en privat Sorø-tur. Samtidig efterlyste han flere skribenter til bladet, så sammenspillet af de forskellige forfatters tone kunne give bladet et mere nuanceret ansigt.

Clausen bragte en hilsen fra Osvald Due, som har været meget trofast til at møde op til frokosterne, indtil sygdomme nu holder ham hjemme.

Desuden nævntes det, at årsfesten også i år kan afholdes på skolen; det bliver lørdag den 16. oktober under de sædvanlige former.

Næste frokost torsdag 2. september 1971 kl. 12,15.

N. Sx.

Og det er som sædvanlig i Grand Cafés selskabslokaler, indgang fra Lille

Kongensgade. Man behøver ikke at melde sig til på forhånd.

Min skoletid

Af Poul Schjærff

II.

ACADEMIA SORANA

(Afsnittet om min skoletid i forrige nummer skæmmedes desværre af alvorlige ombryderfejl; men forhåbentlig vil den intelligente læser udfinde den rette sammenhæng).

Til de midaldrende hørte også F. Matthiessen, der vil blive nærmere omtalt under gymnasietiden.

Hubert Rosen, »Polly«, mindes af mange for sine udødelige »Hubertiana«, sproglomster, hvoraf der foreligger en samling, »Det polynesiske Sprog«. Man søgte ofte at bringe ham på glatis, fx. ved intrikate spørgsmål om geografiske navnes udtale, og så snublede Hubert over ordene.

»Hubert var en mester i smukt at tolke religionens trøst og geografi«, hedder det i en vise fra et af vores studenterjubilæer.

Igennem årene blev Hubert, der i begyndelsen kæmpede hårdt mod de uskånsomme ungers drillerier, særdeles afholdt og respekteret – af kolleger og af elever, dem han samlede i sit ungkarlebo, hvor hans uadskillelige ledsager, frk. Raun, skabte ham et trygt hjem.

Gennem hans broder Leopold har jeg haft lejlighed til at gennemse optegnelsesbøger, hefter og manuskripter af ham; heraf fremgår det, at han var et

menneske, der bestandig arbejdede på at udvide sin horisont, et dybtstående menneske, en særpræget personlighed, der også kendte stunder af modfaldenhed og depression, men dog forstod at glæde sig over tilværelsen – dertil besad han digteriske evner og var poeta laureatus ved skolens fester.

Tiden gik, og vi nærmede os IV klasses hovedeksamen. Da i de år (omkr. 1906) vor gamle jord rørte på sig med vulkanudbrud og jordskælv, var det mig en let sag at behandle dette emne i den danske stil. Mere kneb det med matematikken, hvor jeg var lige ved at besvime, da vores klassekammerat, Hans Ellekilde, allerede efter en times forløb afleverede sine opgaver, mens jeg sad de fire timer ud og i sidste øjeblik trak den berømte hjælpelinje, som jeg ikke anede, hvad skulle hjælpe til.

I geografi sludrede Hubert og jeg hyggeligt om Poslettens geologi, som jeg omtalte med stor katteforsigtighed (jeg har aldrig haft særlig sans for moræner o.s.v.), mens censor, der duftede af kamfer, sov trygt; senere, da han vågnede op, orienterede jeg ham med en »blændende« fremstilling af Ægyptens geografi.

Nå – det var jo ikke læsning alt sammen; vi tumlede os i skovene og i leg og havde til vor ubetingede rådighed i byens sydende den lange passage gennem købmand Hoffs gård ned til Rolighed – mod nord terrænet fra Axelhus østpå, haver og ubebyggede strækninger helt ned til redaktør Martins have, hvor vi opførte en fæstning, der nederst rummede et fangehul og foroven havde plads til besætningen.

Med bankende hjerte og røde kinder blev man af og til sendt ud for at udspjende fjenden, og blev man opdaget, fik man fart på for at søge ly inden for fæstningen. Det er ikke til at måle, hvad vi drenge skylder familien Martins fordomsfrihed og liberalitet.

Sport var jeg ingen mester i; så vidt muligt holdt jeg mig fra det livsfarlige cricket, men kunne godt lide »at sparke til en fodbold«, som Zoffmann udtrykte det, og om vinteren skøjtede jeg – uden at være guldmedaljetager i denne sport – med stor glæde på Flommen eller på søen.

I øvrigt nød vi livet i den lille by med den brolagte hovedgade og rendestenene; om efteråret passerede vældige gåseflokkene gennem »Realgaden« på vej til opfedning ude på landet; i vor gamle gård havde den gule Næstvedpost (diligencen) sit stade, og byen besad flere ejendommelige personer, bl. a. slagteren, hvis kone var syerske og syede fo(d)er til hestene, og en mand med en mærkværdig gang, der til vor store jubel medvirkede selv fjerde som statist i »Ridderen af Randers Bro« og af biskop Jacob Split hilstes som den tapre danske hær.

Begivenheder på »Realgaden« kontrolleredes inde fra husene gennem gadespejle, hvorved man kunne sikre sig, at man vidste besked med, hvad der foregik såvel mod nord som mod syd.

Skolen sørgede godt for vort åndsliv uden for timerne; i marts 1904 havde man endog formået fire skuespillere fra Det kgl. Teater til på skolens scene at opføre Heibergs »Nei«; her så jeg for første gang Olaf Poulsen som klokker

Link; han forekom mig at være verdens tykkeste mand, og den underkønne Emma Thomsen var en yndig Sophie.

Olaf Poulsen overgikkes dog i tykkelse af cirkusdirektør, baron Knuth; en fremragende hestedressør; jeg havde den største medlidenhed med den hest, der skulle bære hans imponerende vægt, og frygtede for, at den skulle bryde sammen under ham. Hans broder var postmester i Sorø og havde træben; det samme var tilfældet med Ringstedts postmester, hvorfor jeg længe mente, at en sådan skavank var en nødvendig kvalifikation til dette embede.

En ting har ved nærmere betragtning slået mig: Tiden fløj ikke, som senere i livet, afsted, der var forslag i dagene; jeg nød en rolig tilværelse (bortset fra de tre tidligere omtalte »ubehageligheder«).

»Så stille, så klare de dage henflød« (Th. Thaarup: »Høstgildet«, 1. scene); og foran mig lå gymnasietiden, min skolegangs højdepunkt. (Sluttet)

Bøn om billeder

Soranerbladet er overordentligt dårligt stillet med hensyn til illustrationer. Men det er jo ærlig talt en mangel, som i nogen grad må kunne afhjælpes af medlemmerne uden alt for stort besvær. Vær rar at sende amatørfotos ind til redaktionen. De skal blive modtaget med taknemlighed, men for at der ikke bagefter skal blive for megen skuffelse eller irritation, er det bedst med det samme at slå følgende fast:

1. I skal kun sende fotos, som I godt vil sige farvel til. De opbevares til brug ved lejlighed og bliver ikke returnerede.

2. De skal have tekst med, som tydeligt angiver, hvad de viser, og helst hvornår de er taget.

Vær rare straks at se efter i jeres Sorø-album eller i rodebunken og send derefter de billeder, I kan undvære, til Fog-Petersen, Carl Plougsvej 27, 3460 Birkerød.

Hyldest til »Bär« (Bjørnestad)

Fra overingeniør Axel Müller (s. 30), søn af »Fatter«, O. B. Müller, har P. Sch. modtaget et brev. Axel Müller har med glæde læst artiklen om Bjørnestad i Sor. Bl. for februar s. 19.

Han fortsætter: Dog, for 1930 studenter, og sikkert også for 1928 realister, ville hundrede sider i Soranerbladet næppe være nok til at udtrykke vor taknemmelighed for hvad Bär har gjort, og stadig gør, for »Klassen«.

Bär har, med en nidkærhed som andre soranere vil kunne værdsætte, fra første færd helliget sig for det smukke formål at holde sammen på kammeraterne, og når jeg har haft tid og midler til at besøge Danmark, har Bär altid været i stand til at tromme en hel del af klassen sammen til en fest på Grand Café, så jeg har kunnet glæde mig i samvær med gamle kammerater.

Bärs største indsats i denne forbindelse er dog sikkert den vandrebog, han startede i 1947, og som siden har været på rundtur til Studenterholdet adskillige gange, ofte leveret personligt af Bär til »den næste i rækken«, som således blev »tvangsindlagt til at yde et bidrag«. Hver gang jeg er i Danmark, er det mig den største nydelse at læse vandrebogen, både de gamle kendte indlæg, som dog stadig synes nye, såvel som dem, der er kommet til siden sidst.

Det skulle undre mig, om noget andet studenterhold, eller realisthold, er i be-

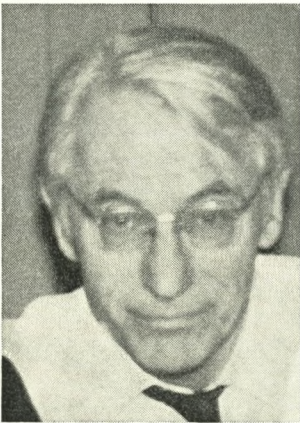
siddelse af sådan en vandrebo (Bär har en lignende gående for realisterne 1928, som han lod mig se under mit ophold i 1967, og som jeg naturligvis ikke kunne undlade at skrive et bidrag i). I det mindste ved jeg, at Carsten Mikkelsen, s. 1957, (Carsten arrangerede i 1968 en sammenkomst i San Francisco for fem soranere for at fejre skolens 380-års fødselsdag) var meget interesseret i vandreboen og kunne tænke sig at starte noget lignende.

For fuldstændigheds skyld vil jeg tilføje, at studentervandreboen har over 800 sider, og sidste år, 1970, var over halvdelen beskrevet, det var ved vort 40-års jubilæum i Sorø, en pragtfuld fest, jeg aldrig vil glemme.

Måske fortæller jeg dig ikke noget, du ikke allerede ved, dog kan jeg ikke lade denne lejlighed gå fra mig til at hylde min gode, gamle ven Bär.

Mine bedste hilsener,
din hengivne

A. Müller (»Krudtpeter«)

Bjørn Bjørnstad

Soranerfrokoster og anden Sorø-mad

Soranerbladets ældste bidragyder, fhv. skovridder
Carl Bistrup (s. 1900),

Nr. Vallenderød,
er af referaterne fra Soranerfrokosterne blevet tilskyndet til at nedskrive nogle mad-erindringer fra skoletiden i halvfemsere:

Det kan måske interessere rigtig gamle soranere og yngre, der kun har oplevet Sorø i dette århundrede, hvordan »det som hører til mad« var i slutningen af forrige. Da jeg den 19. august 1893 for første gang i 10-frikvartret kom ned i Fratergården, så jeg nogle, som spiste noget meget tiltalende – små 4-øres franskbrød, flækkede og med smør, og jeg erfarede, at det var frokosten, der på en stor bakke lå ved spisesalen sammen med en halv skive rugbrød (fra et 16 pundes brød). Men først morgenmaden et kvarter over 7. Den var fire stykker rugbrød med smør og varm mælk ad libitum. Her lærte man at værdsætte salt som pålæg. Salt, lød det, og de solide sekskantede saltbøsser kurede hen ad bordet. Mælken betød meget i en tid, da der ikke spekuleredes på vitaminer, og den var rigelig og god. Hvor ofte når man senere mødte en mælkevojn med den skummede mælk – og kusken gerne i snak med en vejfarende – har ikke duften af den fremkaldt billedet af spisesalen med de flyvende gæs i loftet.

På gymnasiet kunne man – bindende – vælge mælk eller te morgen og aften. De, som valgte mælken, fortrød det vist ikke. Store frikvarters frokosten er omtalt, og det må tilføjes, at der i begyndelsen sad to – senere en – »bassekoner« med kurve fulde af 2-, 4-

og 8-øres basser, men med 20 øre i ugepenge kom man ikke langt, men kunne se mere »beslåede« vandre af sted med en stabel. Hvor vidt systemet med baskonerne var rigtigt skal ikke diskuteres. Med by-eleverne kunne man bytte. Middagsmaden var kl. 1 for »eleverne«, senere for gymnasiasterne. Efter samling i salen lød »træd til«, og man tog sin plads – en lærer for midten af hesteskoen og en for hver ende. En fjerdeklasser rejste sig ved bordenden for at bede bordbøn: Gud, Du har skabt os ved Dit ord, for hver Du har beredt Dit bord, vi bede Dig i Jesu navn, at alt må tjene til vor gavn, og lad i ve og vel os finde, at Du har lyst Din fred herinde. Efter måltidet hed bønnen: Vi takke Dig vor fader Gud, alt godt går fra Din himmel ud, Din godhed når fra slægt til slægt, vi stole på Din varetægt, giv at vi elske lyde Dig, og prise Dig evindeligt.

Søndagsmiddagen var kødsuppe med boller, peberrods oksekød og hver anden gang den mest agtede storkage, æblekage eller rabarberkage eller lignende. Hver anden gang blev det tre tørre, ca. 10 cm runde jødekager dyppede i vand. Mandag: Sago-sødsuppe med rosiner og oksesteg.

Tirsdag: Grønkål med kødboller og tre store runde æbleskiver.

Onsdag: Byggryns-sødsuppe med svedsker og kirsebær samt flæskesteg. Og i vinterhalvåret mirabile dictu seks gange gås, tolv gange and. Seks om en gås, tre om en and, hvortil bemærkes, at ænderne ikke var store, og stegningen var ikke som hjemme, men alligevel.

Torsdag: Gule ærter og kogt flæsk samt pandekager. Sådan en flæskebov kunne være svær at tumle med, men jeg husker »Odderens« fingre drivende af fedt, medens Boesens røst lød »spis brød til, så smager flæsket meget bedre« – ja, fedt kunne det være.

Fredag bød på risengrød og fisk, der efter traditionen havde en tanke. Det var nok noget uberettiget, men særligt højt stod fredagens kogte fisk ikke, heller ikke når der var kogt makrel.

Lørdag var noget varierende. Vandgrød med korender og mælk, »giftkød«, d.v.s. kød i skarp ragout, paneret kød, den nu vist ukendt ret syre. En gang årligt blodpølse. Myten siger, at nogle mødte med noget mod fedt præpareret for at tage med til senere brug. Den årlige kråsesuppe kunne konsumeres i tocifrede tal.

Den beskedne femmad. To halve sammenlagte brødskiver lå på en stor bakke på korsgangen. Trods dens magerhed var den dog meget estimeret. Efter et vist tidspunkt var der om søndagen frit slag. Man kunne tage, hvad der var til rest. På en søndag eftermiddag f. eks. til de 1000-årige ege var et par femmadder og så vand til faktisk et herligt måltid.

Aftensmaden efter læsetid var normalt et stykke kødmad, »rødmad«, to med ost. Mælk til. Leverpostej nu og da. Meget efterspurgt både som bytteobjekt og spillepræmie (Kegle).

Var man på sygehuset, kunne der blive kæles lidt for én. Kakao i mælken, franskbrød i skiver.

Til aften om søndagen var der også surbrød med rullepølse og Kragerups-
gaards hollandske ost. Æbler nu og da.

Det var tilladt i kammerskabet at have lugtfri pålæg, f. eks. havde jeg bl. a. sort ræddike. Det tolereredes nogen tid, at lugtende ost hang i en snor på ydervæggen eller lå på den underliggende vinduesgesims, men det blev, som rimeligt er, forbudt.

Skyllevand. En ny elev kunne få en venlig indbydelse: – Vil du ikke nok ind og drikke en kop chokolade? Der havde været fødselsdagschokolade fra køkkenet på kammeret, og serveringen var afskylningen af chokoladespanden – men man fik da et stykke wienerbrød eller lignende.

Kammersold. Det foregik i anden læsetid efter frikvarteret, hvor kammerfuksen eller den hurtigste løb ned i byen og købte gerne schweizerbrød a fem øre, eller også kunne man splejse til æggesnaps, der rørtes geheimt under bordet. En gang på nr. 16 gik det galt. Odderen havde set gennem kighullet, at vi rørte, og han konfiskerede det hele – store portioner, da også hviden var rørt i. Så uddelte han byttet på korsgangen. Harmen var forståelig, da Harboe senere sagde, at han først havde spyttet i glasset, hvad han selvfølgelig ikke havde.

Tykmælk hos Stine på Ægir og sigtebrød med mælk var et godt mål for en rotur.

Festmiddagene med suppe, steg og kage skal jeg ikke komme ind på, men nævner som et af de gastronomiske højdepunkter den frostklare aften, da undertegnede sammen med Kæbell og

Stürup gik over isen til Ægir for at få serveret den hjemmestegte and sammen med en gammeldags bagt æblekage.

Translocationsmiddagen var kyllingesteg og jordbær. Alt i alt var det god og rigelig kost, vi fik. Selv uden den vitaminpille, der utvivlsomt nu ligger på kuverten og uden den nutidige videnskabelige variation.

P.S. Som bekendt var navnet Odderen ikke diskriminerende for overlæreren Kiellerup, der selv udledte det af Stærkodder – på grund af hans store kræfter.

Carl Bistrup

Dødsfald

KARL LOUIS HENRIK JESPERSEN
Pastor emer.

* 5. april 1880 – † 13. juli 1971

Karl Jespersen, der ved sin død boede i Tisvilde, var student fra 1898 og teologisk kandidat fra 1905. Han begyndte sin præstegerning som ordineret medhjælper ved Bornholms valgmenighed, og i 1910 blev han menighedens faste præst. 1933 udnævntes han til sognepræst i Nordrupøster og Farendløse. I en årrække var han formand for Sorø-Ringsted Konvent. Han har udgivet tre små digtsamlinger.

Direktør HELGE FISCHER

* 18. juli 1914 – † 15. juli 1971

Helge Fischer, der var søn af konsul Thorvald Fischer i Korsør, blev optaget i 1. mellem 1925 og tog realeksamen 1930. Han kom i isenkramlære hos Holger Eich i Sorø. Han fortsatte senere sin uddannelse i Tyskland og England. I 1939 blev han medindehaver af sin faders firma Julius Guldmanns efter-

følger. Ved faderens død blev han eneindehaver, og ved firmaets omdannelse til aktieselskab i 1967 blev han adm. direktør. Han var formand for Dansk Bøssemager- og Våbenhandlerforening fra 1948.

Overlærer LISE PEDERSEN

* 20. november 1923 – † juli 1971

Lise Pedersen var datter af rektor A. J. West (s. 1998) og blev ved hans udnævnelse i 1941 optaget i 3. g. Efter studentereksamen 1942 blev hun uddannet som lærerinde på Zahles seminarium, var i to år 1947–49 lærerinde på Grønland, derefter ved Københavns skolevæsen nogle år og var fra 1961 fastansat ved Risskov kommunale skolevæsen.

Advokat HANS HARALD JENSEN

* 5. december 1890 – † 15. juli 1971

Redaktionen bad Ellen Vibeke Jensen (s. 1913) skrive nekrologen:

Den 15. juli døde min broder, advokat i Nekso Hans Harald Jensen, godt 80 år gammel. – Han var den ældste af en søskendeflok på 6, 4 drenge og 2 piger, og var født mens min fader, birkefuldmægtig Alfred Jensen, endnu var fuldmægtig i Rude, hvor min morfar, Harald Valdemar Fiedler (s. 1826) var birkedommer i Holsteinborg birk. Vi andre blev født efter at fader var kommet til Sorø, hvor han i en årrække var en kendt og ledende skikkelse.

Drengene gik først i skole hos Anette Kaysen på Frederiksvej, senere på Akademiet. Da Hans Harald var 13–14 år gammel, fik han en juvenil knoglelidelse, der krævede lang tids sengelelgen. Jeg tror faktisk, han lå i sengen en hel vinter, for jeg kan huske, at fader bar ham ned til juletræet i spise-stuen og også, at han endnu lå i sengen hen i marts. Antagelig har dette lange sygeleje været skyld i, at han blev oversidder og kom til at gå i klasse med sin 1½ år yngre broder Gregers.

De var oppe til IV kl. hovedexamen i 1907, det sidste år denne examen blev afholdt og det sidste år eleverne derfra kom op i det gamle 2-årige gymnasium, V og VI kl., samtidig med at 1ste G. i det nye, 3-årige gymnasium startede. I 1907 blev en del af drengene rykket op i det 2-årige gymnasium, mens andre blev flyttet over i I G. Gregers kom op i V kl. og blev student i 1909, men Hans Harald kom efter ferien i I G i Marselisborg gymnasium i Aarhus, måske for ikke at komme i I G i Sorø og dermed komme et helt år bagefter den yngre broder. Hans Harald var glad for at være i Aarhus og glad for skolen der, ikke mindst for rektor Gudme og dennes familie, men jeg tror altid det var ham bittert, at han ikke blev student fra Sorø Akademi. I 1910 blev han student og i tidens fylde cand. jur. og efter et par stillinger her på Sjælland havnede han i 1924 i Nekso, først som dommerfuldmægtig, senere som sagfører. I 1918 var han blevet gift med Charlotte Schiern, og både han og hustruen faldt godt til i Nekso, hvor de kom til at leve så mange gode år i et smukt og hyggeligt hjem.

Hans Harald var et frodigt, levende og interesseret menneske med et lune, der nok kunne være barskt men oftest var godmodigt og venligt. Hans sans for humor var stor, og han havde allerede fra drengene en ganske uimodståelig, smittende latter, som han praktisk talt ikke selv kunne beherske, og som kunne rive en hel flok klassekammerater med sig og skabe en vanskelig situation for en lærer.

Han var en stor elsker af naturen, kendte og frydede sig over de smukke steder på sin egn og tog en masse smukke billeder, hvor han så var. I mange år var han en ivrig fisker. Nu lyttede han mere til musik, og først og fremmest læste han. I tidens løb havde han fået skrabet en ret stor bog-samling sammen, og han elskede sine bøger og hyldede det gode princip

hellere at læse en god bog 10 gange end 10 dårlige 1 gang.

Selv var han barnløs, men for de unge i familien var han en enestående ven og kammerat, en elsket onkel, som sent vil blive glemmt.

I vor barndom strejfede drenge vel om i deres fritid, som de altid har gjort, men vi levede et nært og godt familieliv, hvor vi alle samledes om aftenen og sommetider spillede og sang, men som regel sad omkring bordet i dagligstuen i småsyslede, mens en eller anden læste højt. Da vi var mindre, var det alle de herlige bøger fra Børnenes bogsamling vi læste: Kaptajn Grants børn, Den gule ulv, Robinson Crusoe, Styrmand Flink o.s.v., senere mere lodig litteratur. Det var lige så tit moder, der læste for os, og i de år kom der mange bøger fx. alle Kiplings bøger i Hallings oversættelse. Hvem glemmer sit første møde med Kim?, med Havets Helte og Stilk og Co.? Uforglemmelig for mig er erindringen om, da moder læste Johs. V. Jensens Bræen for os. Det må have været omtrent lige, da den udkom. Og så var der jo Dickens' bøger med alle de kære, kendte skikkelser, hvor hver af os vist efterhånden fandt den bog, vi holdt mest af. Ikke mindst Dickens' bøger blev en skat, der fulgte Hans Harald gennem hans lange liv. Til sin 80 års fødselsdag ønskede han sig Pickwick-Papers i en udgave trykt på ganske tyndt india papir, for den vejede ikke så meget i lommen eller kufferten, og han holdt af at have den med sig borte fra hjemmet.

I de sidste 3-4 år havde Hans Harald lidt af hjertesvækkelse og tålte ikke ret meget i retning af fysiske anstrengelser uden ubehag. Han følte sig faktisk nu træt og vel hvad man må kalde mæt af dage, selvom han stadig glædede sig over dagene, der randt, og over alle de små ting, der kan være gode og smukke i det daglige liv.

For nogle år siden var jeg så heldig at få ham til at indse, hvor bekvemt

det ville være for ham at kunne tage telefonen med op i soveværelset om aftenen. Siden da ringede han jævnligt til mig tidligt om morgenen, og vi fik en lille passiar. Det vil ikke ske mere.

Men mennesker dør jo aldrig helt, før den sidste, der kan huske dem, er borte. Først da bliver man en myte.

E.V.J.

Runde septemberdage og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i september:

6. *Ole Mortensen* (f. 1876) fra Færøerne, på Sorø 1891-96.
8. Læge *Knud Hertel* (f. 1921), 6070 Christiansfeld.
10. Vicekonsul *Gunnar Biering* (f. 1911), 36 Black Rock Road, Newlands, Wellington, New Zealand.
10. Manager *Henning Aalund* (f. 1911), 10 Acacia Grove, Fredericton, New Brunswick, Canada.
11. Restauratør *Leo Kirchert* (f. 1901), c/o Lysholdt-Thomsen, H. C. Andersens Boulevard 11, 1553 Kbhvn. V.
11. Kontorchef *Jørgen Weilby* (f. 1911), Suresvej 1, 4180 Sorø.
11. Vognmand, cand. pharm. *Niels Fr. Bundgaard* (f. 1921), Ellehammervej 17, 2770 Kastrup.
12. *Povl Josef Abrahamsen* (f. 1901), Maglekildevej 5, 1853 København V.
14. Ingeniør *Hans Jørgen Speyer* (f. 1921), Skrænten 12, 3460 Birkerød.
16. Landsretssagfører *Erik Gundlach-Pedersen* (f. 1911), Gl. Kongevej 127, 1850 København V.

18. Tandlæge, fru *Anne Margrethe Long* (f. 1901), Bangsbo Plads 51, 2720 Vanløse.

23. *Niels Rønholt* (f. 1911), Egemærke, 4591 Føllenslev.

24. Direktør *Hans Ejnar Lesting* (f. 1911), Holger Drachmannsvej 12, 2800 Lyngby.

28. Farvehandler *Svend Nielsen* (f. 1911), Tinggade 2, 4100 Ringsted.

29. Insurance broker *Kai Holm-Hansen* (f. 1896), 6101 N. Palman Ave. 1 A, Chicago, Illinois 60645, U.S.A.

Eventuelle oplysninger om færingen Ole Mortensen, født 6/9 1876, bedes sendt til A. Kann Rasmussen, Møllehøjgård, Gerlev, 3640 Krogstrup, tlf. 03 318 Femhøj 113.

*

Oberstløjtnant i Hjemmeværnet og distriktsleder af 1. grad Jørgen Müller (s. 1922) er udnævnt til R. af Dbg.

*

Lærerinde Leena Andersen, Osted (s. 1958), var passager i toget, der forulykkede nord for Basel, men hun slap uskadt. Hun sad heldigvis i en af de vogne, der kun blev afsporet og ikke væltede ned ad skrænten. Hendes mand Henrik Andersen (s. 1958) kunne først senere underrettes om begivenheden. Han er på videnskabelig ekspedition i Grønland og kommer hjem i september.

*

Indenrigsministeriets konsulent i alkoholspørgsmål, afdelingsleder, lektor Sv. Skyum-Nielsen, er udnævnt til professor i socialpsykologi ved lærerhøj-

skolen. Han er Danmarks første i denne udnævnelse.

*

Fra Sovjetunionen, der aldrig tidligere har inviteret nogen dansk organist indenfor, er der kommet indbydelse til Knud Vad (sa. 1955), der med udgangen af denne måned afslutter arbejdet med dette års orgelfestival, som er blevet en overordentlig smuk succes. Knud Vad siger til Politiken:

– Nej – i Moskva og Leningrad skal jeg ikke spille i kirker, men i koncertsale – husk på, kirkerne er græsk-katolske og uden orgler, siger Knud Vad.

– Men i Riga skal jeg spille på det berømte orgel, og det ser jeg frem til . . . Det sker i februar.

Adresseændringer bedes meddelt til

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman

Tobaksvejen 10

2860 Søborg

Tlf. (01) 69 11 44

Postgiro 1710

SORANERBLADET: Redaktion

Otto Fog-Petersen

Carl Plougsvej 27

3460 Birkerød

Tlf. 81 51 80

SORANERBLADET: Ekspedition

Direktør N. E. Løgstrup

»Skovhavehøj«

3500 Værløse

Tlf. (01) 48 33 22

Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri

EMULSION A/S

non-ioniske emulgatorer til levnedsmiddelindustrier og tekniske formål

FABRIK OG LABOR
PALSGAARD
JUELSMINDE

SALGSKONTOR
RAADHUSPLADSEN 16
KØBENHAVN V

Sorø Akademi
I. Skovdistrikt

Har De kakkelloven, har vi brænde

Telf. (03) 63 01 35

BANKEN
for Sorø og Omegn

FILIAL AF
PRIVATBANKEN
I KJØBENHAVN A/S

MERKUR A/S

HERMODSGADE 24
ÆGIR 8888

*Kaffe og The
en gros*

Højlund & Løgstrup

KONSULENTER
FOR VIRKSOMHEDSLEDERE

*Organisation - Markedsføring
Økonomi*

»Skovhøvej« 3500 Værløse
Telefon (01) 48 33 22

Soraner-biografier 1901—60

Biografierne kan, efter skriftlig bestilling og så længe oplag haves, købes hos kassereren til følgende priser excl. porto og emballage:

Det *samlede værk* indbundet i et bind, kr. 150,-

Uindbundne *hæfter* af årgangene henholdsvis 1901-10, 1911-20, 1921-30, 1931-40, 1941-50, 1951-60 samt familieoversigten kr. 25,- pr. hæfte.

Soransk Samfund

kassereren civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10 . 2860 Søborg